

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28.11.2013, sp. zn. 23 Cdo 1112/2013, ECLI:CZ:NS:2013:23.CDO.1112.2013.1

Číslo: 35/2014

Právní věta: Rozhodčí smlouva, uzavřená do 31. 3. 2012, která pro řešení sporů mezi účastníky určuje jediného rozhodce, jenž bude jmenován předsedou dozorčí rady právnické osoby, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, je podle ustanovení § 39 obč. zák. neplatná.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.11.2013

Spisová značka: 23 Cdo 1112/2013

Číslo rozhodnutí: 35

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Rozhodčí doložka

Předpisy: § 31 písm. b) předpisu č. 216/1994Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

M ě s t s k ý s o u d v Brně rozsudkem ze dne 11. 4. 2012 výrokem I. zrušil rozhodčí nález JUDr. Bc. M. K., Ph.D., vydaný dne 26. 7. 2011, a výrokem II. rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že účastníci si ve smlouvě o půjčce ze dne 18. 9. 2010 v čl. III. dohodli, že veškeré majetkové spory, které mezi nimi vzniknou z této smlouvy nebo v souvislosti s ní, budou řešeny v rozhodčím řízení před jediným rozhodcem, který bude jmenován předsedou dozorčí rady společnosti Sdružení rozhodců, a. s. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že tato rozhodčí doložka je neplatná podle § 39 obč. zák. pro rozpor se zákonem. Odkázal přitom na rozhodnutí velkého senátu Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. [31 Cdo 1945/2010](#), publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 121/2011, v němž Nejvyšší soud judikoval, že pokud rozhodčí smlouva neobsahuje přímé určení rozhodce „ad hoc“, resp. konkrétní způsob jeho určení a odkazuje-li na právnickou osobu, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, jakožto osobu, která má určit rozhodce, je taková rozhodčí smlouva neplatná.

Soud prvního stupně proto vyhověl návrhu na zrušení rozhodčí smlouvy, jestliže námitka neplatnosti rozhodčí smlouvy ve smyslu § 31 písm. b) zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů, ve znění před 31. 3. 2012 (dále jen „zákon o rozhodčím řízení“) byla namítnuta již v rámci rozhodčího řízení v souladu s § 33 zákona o rozhodčím řízení.

K r a j s k ý s o u d v Brně rozsudkem ze dne 18. 12. 2012, výrokem I. změnil výrok I. soudu prvního stupně tak, že návrh na zrušení rozhodčího nálezu JUDr. Bc. M. K., Ph.D., vydaný dne 26. 7. 2011, zamítl; výrokem II. změnil výrok soudu prvního stupně ohledně nákladů řízení a výrokem III. rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení.

Odvolací soud se neztotožnil se soudem prvního stupně, že na věc dopadá rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. [31 Cdo 1945/2010](#), neboť v daném případě nebyl v rozhodčí smlouvě žádný odkaz na rozhodčí řády či seznamy rozhodců vydávané právníckými osobami, které nejsou stálým rozhodčím soudem. Byť nebyl v daném případě rozhodce přímo určen, byl stanoven konkrétní způsob jeho určení ve smyslu § 7 zákona o rozhodčím řízení, bylo-li dohodnuto, že ve věci bude rozhodovat jeden rozhodce, kterého bude jmenovat předseda dozorčí rady společnosti Sdružení rozhodců, a. s. Odkázal přitom na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. [23 Cdo 2672/2008](#), v němž Nejvyšší soud řešil obdobnou věc, kdy generálnímu sekretáři Asociace bylo dáno určit osobu rozhodce a Nejvyšší soud v uvedeném rozhodnutí dospěl k závěru, že nebyl dán důvod pro zrušení rozhodčího nálezu. Pokud nebylo určeno, ke kterému datu má být rozhodce jmenován, odvolací soud neshledal v této otázce důvod pro závěr o neplatnosti takové rozhodčí doložky, jak ostatně dovodil i Nejvyšší soud v poukazovaném rozhodnutí.

Odvolací soud proto změnil vyhovující výrok rozsudku soudu prvního stupně ve věci samé tak, že návrh na zrušení předmětného rozhodčího nálezu zamítl.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, které považuje za přípustné a dovolává se způsobilého dovolacího důvodu uvedeného v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., kterým lze namítat, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Namítá, že odvolací soud se odchýlil od ustálené judikatury Nejvyššího soudu, který opakovaně rozhodl, že pokud rozhodčí doložka neobsahuje přímé určení rozhodce ad hoc, resp. konkrétní způsob jeho určení a odkazuje-li na rozhodčí řád vydaný právníckou osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, je taková rozhodčí smlouva neplatná podle § 39 obč. zák. pro rozpor se zákonem (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. [31 Cdo 1945/2010](#)). Má za to, že jak byla rozhodčí doložka v daném případě sjednána, nebyl rozhodce ad hoc v doložce uveden a nebyl sjednán konkrétní způsob jmenování rozhodce.

Dovolatelka proto nepovažuje rozhodnutí odvolacího soudu za správné a navrhla proto, aby rozsudek odvolacího soudu byl zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

Podáním ze dne 27. 9. 2013 žalobkyně doplnila své dovolání ze dne 29. 1. 2013. Žalovaný se k dovolání žalobkyně nevyjádřil, ač mu však dovolání bylo doručeno.

N e j v y š š í s o u d rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í :

Se zřetelem k bodu 7. článku II. zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. 1. 2013, tj. před novelou občanského soudního řádu učiněnou zákonem č. 404/2012 Sb. (dále opět jen „o. s. ř.“). Nejvyšší soud, jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.), po zjištění, že dovolání bylo podáno včas a osobou k tomu oprávněnou (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), řádně zastoupenou advokátem (§ 241 odst. 1 o. s. ř.), dospěl k závěru, že dovolání je ve věci samé přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a opírá se o způsobilý dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Pokud žalobkyně doručila dne 27. 9. 2013 podání označené jako „Doplnění dovolání žalobkyně“, nutno konstatovat, že toto doplnění dovolání bylo podáno po lhůtě určené k podání dovolání, jež uplynula dne 7. 3. 2013 – s ohledem na doručení rozsudku odvolacího soudu žalobkyni. K tomuto podání proto nemůže být přihlédnuto (§ 242 odst. 4 o. s. ř.).

Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. lze rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumat jen z důvodů uplatněných v dovolání. Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédne též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny. Uvedené vady řízení se z obsahu spisu nepodávají a žalobkyně ani žádné vady řízení nenamítá.

Dovolací soud se tedy dále zabýval uplatněným dovolacím důvodem podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., kterým lze namítat nesprávné právní posouzení věci, jimž je ve smyslu tohoto ustanovení

pochybení soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav, tedy případ, kdy byl skutkový stav posouzen podle jiného právního předpisu, než který měl být správně použit, nebo byl-li sice aplikován správně určený právní předpis, ale soud jej nesprávně interpretoval (vyložil nesprávně podmínky obecně vyjádřené v hypotéze právní normy a v důsledku toho nesprávně aplikoval vlastní pravidlo, stanovené dispozicí právní normy).

V dané věci odvolací soud aplikoval § 31 písm. b) zákona o rozhodčím řízení, podle něhož soud na návrh kterékoliv strany zruší rozhodčí nález, jestliže rozhodčí smlouva je z jiných důvodů neplatná, nebo byla zrušena, anebo se na dohodnutou věc nevztahuje.

Pokud ze skutkového zjištění vyplynul v dané věci závěr, že účastníci si nedohodli, že jejich vzájemné spory bude řešit stálý rozhodčí soud, a nedohodli si ani osobu konkrétního rozhodce, když si sjednali, že pro řešení určených sporů mezi účastníky bude určen jediný rozhodce, který bude jmenován předsedou dozorčí rady společnosti Sdružení rozhodců, a. s., která není stálým rozhodčím soudem, je namístě přisvědčit dovolatelce, že na řešení otázky neplatnosti rozhodčí doložky v dané věci uvedené rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. [31 Cdo 1945/2010](#), dopadá.

Je možno navíc podpořit uvedený právní závěr i odkazem na rozhodnutí velkého senátu Nejvyššího soudu ze dne 13. 11. 2013, sp. zn. [31 Cdo 958/2012](#), v němž Nejvyšší soud dospěl k obdobnému závěru, že rozhodce určený na základě absolutně neplatné rozhodčí doložky (§ 39 obč. zák.) neměl k vydání rozhodčího nálezu podle zákona o rozhodčím řízení pravomoc, jestliže rozhodčí nález nevydal rozhodce, jehož výběr se uskutečnil podle transparentních pravidel, resp. byl-li rozhodce určen právnickou osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona. Uvedený závěr je možné aplikovat i na daný případ, kdy rozhodce měl jmenovat podle ujednání účastníků předseda dozorčí rady právnické osoby, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona.

Nejvyšší soud na základě výše uvedeného dospěl k závěru, že dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., kterým dovolatelka namítá nesprávné právní posouzení věci, byl uplatněn důvodně.

Nejvyšší soud proto rozsudek odvolacího soudu podle § 243b odst. 2 o. s. ř. bez jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.) zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 o. s. ř.).